

ZAGREB → VIJESTI - GRADSKE → POLITIKA

Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize - Kako je preobražaj rada doveo do ideje o UTD-u

Zagreb Portal 21.12.2020.

0

VIJESTI - GRADSKE

Molim za tebe -
MOLITVA ZA ZAŠTITU
(pater O.Robert
DeGrandis)

30.12.2020.

Ministar Banožić i
admiral Hranj u
obilasku grada Petrinje

30.12.2020.

Unatoč izazovima,
poduzetnice u
Hrvatskoj stvaraju
prepoznatljive
brendove, probijaju sve barijere te
osvajaju kupce i tržišta

29.12.2020.

KNJIŽEVNOST

PJESMA DANA

P eriklovo doba u Hrvatskoj

Da ekonomska, politička, financijska i svaka druga kriza u svijetu poprima sve veće razmjere govori i to da su se o univerzalnom temeljnom dohotku (UTD) unazad jednog desetljeća, pa možda i dulje, počeli interesirati i o njemu razmišljati praktički svi društveni akteri, kako oni na ljevici, tako i oni na desnici, ali i sami provoditelji javnih politika, svi skupa s idejom da u tom obećavajućem amelioracijskom modelu pokušaju pronaći kakvo-takvo održivo rješenje za brojne smetnje i zastoje koje prate dosad poznati svijet industrijskog rada, uz nadu da će u tom modelu pronaći odgovore na defekte koje proizlaze iz utjecaja toksičnih industrija na ekološke uvjete na sve zagrijanijoj planeti, kao i na različite disfunkcionalnosti u psihološkom doživljavanju samog rada kod novih eratičnih tipova zaposlenja, zatim da će napipati nove mogućnosti koje bi smanjile nezaposlenost, reducirale siromaštvo i dr. Zagovornici toga da država ili neki drugi subdržavni entitet svim svojim građanima bezuvjetno počne isplaćivati određenu mjesečnu novčanu sumu, odnosno financijsku naknadu postaju tako i magnati iz Silicijske doline poput Elona Muska i Marka Zuckerberga, kao i

Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize - Druga strana univerzalnog temeljnog dohotka

📅 29.12.2020.

Vatrogasci saniraju posljedice potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji

📅 28.12.2020.

Kolinda Grabar Kitarović "U svom filmu" kod Tončice Čeljuske uoči Nove godine - 29. 12. na HTV-1

📅 28.12.2020.

Ponašanje u slučaju potresa - letak + video

📅 28.12.2020.

5.2 po Richteru

📅 28.12.2020.

Javni poziv za dodjelu jednokratne potpore Grada Zagreba samostalnim umjetnicima radi ublažavanja negativnih posljedica uzrokovanih koronavirusom Sars-CoV-2 (COVID-19)

📅 27.12.2020.

VIJESTI - HRVATSKA

HOROSKOP - MOJZAGREB.INFO

ONLINE IZDANJE - I DO 80% POPUSTA

socijalni teoretičari poput Paula Masona ili Nicka Srniceka, pa čak i sindikati, koji su, povijesno gledano, uvijek bili radikalni oponenti ovakvom socijalnom modelu zaštite, jer on za sobom gotovo uvijek automatski povlači radnički dezangažman i pridonosi tome da se smanji sindikalna pregovaračka moć i razbije borbenost radničkih organizacija. Tako je, primjerice, britanski TUC (Trade Union Congress/Udruga radničkih sindikata) – čija sindikalna središnjica predstavlja preko šest milijuna radnika u Velikoj Britaniji i predstavlja najveću radničku organiziranu snagu na britanskim otocima, 2016. godine izglasao službenu potporu modelu UTD-a, navodeći da na taj način "priznaju i prepoznaju potrebu za obnovom dotadašnjeg sustava socijalne sigurnosti i da taj model vide kao dio borbe protiv siromaštva i nejednakosti".

Jedan od glavnih razloga za revitalizaciju i popularnost UTD-a, tog, inače, jednog starog modela socijalne zaštite, tzv. "prava na život", kako se to nekada zvalo, zapravo leži u dramatičnom zaokretu svjetskog gospodarstva od stalne i pune zaposlenosti i sigurnosti rada – u čemu je uživala još generacija naših roditelja, ali mi više ne – prema onome što se danas obično naziva *gig*-ekonomijom u kojoj poslodavci u digitalnom, informatičkom, uslužnom i svakom drugom biznisu uvjeravaju svoje uposlenike i namještenike da je produljeno radno vrijeme, odnosno radno vrijeme bez striktno navedene satnice (*zero-hour contract* prema kojem je pojedinac na stalnoj dispoziciji poduzeću za povremeni angažman), zapravo poželjno i da predstavlja prednost. Naime, tu se doista na godišnjoj razini i može dogoditi da radnik u konačnici radi manji broj sati nego u standardnim uvjetima punog i jasno definiranog radnog vremena, ali stalna raspoloživost pojedinog radnika je, psihološki gledano, devastirajuća, tu radnik nema ama baš nikakve kontrole nad svojim radnim i slobodnim vremenom i to je dugoročno gledano, zapravo psihološki posve nepodnošljivo stanje. Također, obilato se propagira odlazak u mirovinu što kasnije (jer, tko uopće želi u penziju, nije li to neka vrsta socijalne smrti, kaže taj rezon!), zatim da se treba biti što mobilniji i dakako, što fleksibilniji, posebno oko kratkoročnih ugovora na određeno razdoblje, kao i oko otpuštanja i zapošljavanja, te da se štrajka manje, ako uopće. Posebno su "na cijeni" samozaposleni radnici, koji su ujedno sami sebi i vlastiti

MOLITVA SVETOM EMIGDIJU ZAŠTITNIKU OD POTRESA

📅 28.12.2020.

Poruka gradonačelnika - Zagreb potres

📅 28.12.2020.

Božićno jutro u zagrebačkoj pučkoj kuhinji

📅 25.12.2020.

Gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić uputio čestitku za Božić i Novu godinu

📅 24.12.2020.

DAN HSS-a

📅 22.12.2020.

Na današnji dan 30. godišnjica Ustava Republike Hrvatske

📅 22.12.2020.

Huljićeva Fritula u zagorskoj obradi! Ovo je show!

📅 22.12.2020.

Antivakseri postoje otkad i vakcine

📅 20.12.2020.

Nelogičnost mjere zabrane kretanja među županijama

📅 19.12.2020.

poslodavci, s posve neizvjesnim i nestalnim primanjima koji, obično, svoje usluge daju u podugovor, podnajam, podkoncesiju, podizvođenje i sl. Riječ je, dakle, o ekonomskom modelu u kojem dominiraju tzv. nestabilni i atipični oblici rada, povremeni i privremeni poslovi, u kojem trenutačno na globalnoj razini na svakih deset regularno zaposlenih dolazi otprilike po jedan takav divergentni, odstupajući, prekarni radnik, ili po naški, honorarac, i broj im se samo uvećava.

"Paučinasti" rad

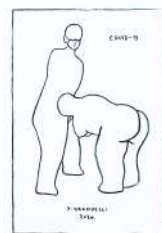
Tendencije prema uvođenju tog tipa rada postojale su, dakako, i odranije, i to nije ništa posebno novo. Ali ono što jest novo, to je činjenica da je opisana reorientacija prema post-radnom, post-industrijskom, post-fordističkom i post-masovnom društvu, u prvi plan izbila na krajnje eksplozivan način prije deset i više godina i direktna je posljedica ekonomske i financijske krize iz 2008/9. godine, najveće koja je uopće pogodila svijet od Velike ekonomske krize iz tridesetih godina prošlog stoljeća na ovamo i koja je, između ostaloga, prouzročila visok stupanj ranjivosti i neotpornosti tržišta rada prema ekonomskoj i svakoj drugoj krizi. Dodatni problem u toj sveopćoj metamorfozi rada predstavlja i narastajuća automatizacija i robotizacija proizvodnje koja sve više klasičnu radnu snagu gura na marginu i čini je suvišnom, pa se sada rad i zaposlenje u takvim okolnostima od prava, polako ali sigurno, pretvara u privilegiju. Sve više bogatstava stvara se sa sve manjim opsegom rada. Ovo nipošto nije nevažno pitanje, jer iz radnog statusa i stalnog zaposlenja proizlaze i brojna druga prava – građanska prava, socijalna prava, radna prava, pa, na kraju krajeva, i politička prava. Gubitkom posla, pojedinac se na bitan i presudan način odvaja i izolira od svih tih nabrojanih prava i biva isključen iz društvenih tokova. Rad se u tom smislu treba shvatiti i kao presudni socijalni kohezivni faktor važan za borbu protiv društvene anomalije. Nezaposlenost, a posebno dugotrajna nezaposlenost i nezaposlivost, kao takva, zapravo za sobom povlači društvenu beskorisnost i kod pojedinaca stvara osjećaj bespomoćnosti, očaja i straha.

Vatrogasci upozoravaju oprezno s korištenjem božićnih dekoracija

📅 19.12.2020.

VIJESTI - SVIJET

SLIKA DANA

📅 08.07.2020.

SLIKA DANA

📅 30.05.2020.

SLIKA DANA

📅 25.04.2020.

SLIKA DANA

📅 22.04.2020.

SLIKA DANA

📅 14.04.2020.

SLIKA DANA

📅 05.03.2020.

Također, tip proizvodnje danas više nije isti kao u vrijeme klasičnog industrijskog društva. Sve se više proizvodi tzv. nematerijalnih dobara, a sve je manje klasičnog industrijskog *outputa* nastalog u uvjetima klasične pokretne trake i hijerarhijske unutartvorničke kontrole. Činjenica da sve više radimo od doma, da smo kao novi tip radnika sve više atomizirani, a sve manje masovni radnici, pa u tom smislu izmičemo standardnom nadzoru nad nama kao nad kolektivom unutar klasičnog pogona ili ureda, ipak ne znači da ujedno time izmičemo i standardnoj eksploataciji, podčinjavanju i potplaćenosti.

Dodatni problem je i psihološka komponenta vezana uz smisao kojeg radnici pridaju takvoj novoj vrsti "neuhvatljivog" rada. Naime, taj, sve više nematerijalni tip rada, samim radnicima postaje sve besmisleniji, sve problematičniji, sve manje shvatljiv i sve više proturječan. Sam radnik sve manje može, kao nekad, rezultat svog rada doživjeti na neposredan, potpun i ispunjujući način, u vidu nekog konkretno napravljenog predmeta, proizvoda, koncepta ili nove stvari. Milijuni uposlenika koji rade pred ekranima, u virtualnom području i u prostoru digitalno-informatičkog okruženja ne stvaraju više ništa opipljivo, njihova praktično-osjetilna aktivnost krajnje je oskudna. Proizvodi što ih stvaraju radnici nematerijalnog tipa rada i oni koji se bave uslugama krajnje su "paučinasti", nestalni, nestvarni i troše se, praktički, u istom trenutku u kojem se i proizvedu. Takvi radnici ne mogu više reći – evo, to je rezultat mog rada, to je moj proizvod. Radnički ponos je uništen, radna etika je ishlapila, a alijenacija radnika od rezultata rada, kao i od rada samoga maksimalna je.

Napad na slobodno vrijeme

Ni slobodno vrijeme više nije slobodno onoliko koliko bismo htjeli. Čak je i ono do određene mjere kolonizirano trkom za profitom, jer svaki puta kad otvorimo novi kanal na *you tubu*, svaki puta kad kreiramo neki naš novi digitalni profil na *spotifyu*, *instagramu* ili *facebooku* zapravo, htjeli mi to ili ne, bili toga svjesni ili ne, besplatno dijelimo svoj rad u korist sve više rastuće podatkovne industrije i platformske ekonomije. Od sada pa nadalje i vrijeme našeg odmora, rasonode,

SLIKA DANA

📅 06.02.2020.

SLIKA DANA

📅 29.01.2020.

SLIKA DANA

📅 12.01.2020.

SLIKA DANA

📅 20.11.2019.

izleta, rekreacije, sporta, zabave, putovanja i igre pod invazijom je kapitalističkih odnosa i procesa eksploatacije. Neokupiranima nam ostaju samo snovi. Zasad.

Ovdje se mora dodati da se u jednom trenutku, pogotovo šezdesetih godina prošlog stoljeća u doba hipija, procvata kontrakulture i jakog pokreta mladih, pomislilo i ponadalo da bi se dotadašnji masovni, standardizirani, tvornički, industrijski, visokokodificirani i strogo nadzirani rad mogao uspješno napustiti kao nehuman i otuđujući u korist samostvaralačkog, umjetničkog, kreativnog, debirokratiziranog, autonomnog i deetatiziranog rada. Na žalost, nade su se brzo izjalovile. Naravno, nitko nema nikakvih iluzija da je stari način rada, obično doživljavan kao dresura, dril i tlaka, kao monotona, repetitivna, rutinska i zatupljujuća djelatnost "od devet do pet", nešto čemu bismo se trebali vratiti, nešto za čim bismo trebali žaliti. Daleko bilo. Međutim, ono što ga je zamijenilo, još je gore, to je ono što je nedavno preminuli socijalni antropolog David Graeber nazvao "bullshit jobs/besmislenim poslovima". Ako se dakle, nalazimo u situaciji da manjina radi koliko-toliko smislene, društveno potrebne i ekonomski opravdane i isplative poslove (tzv. esencijalne, bitne poslove), da velika većina zaposlenih radi trivijalne, beznačajne i nikom potrebne, *greberovske* "glupe poslove", a da sve veći kontingent radne snage ne može ni do kakvih poslova, pa čak ni do takvih ispraznih, banalnih i nikom potrebnih poslova "asistiranja asistentovom asistentu", jasno je da od toga pa do ideje o "oslobođenju od rada" i o ultimativnom bazičnom dohotku za svakoga od nas, nije dalek put.

Zagovornici post-radnog društva tvrde da se rad do prije samo kojih dvjesto pedeset do tristo godina zapravo nikada u ljudskoj povijesti nije doživljavao kao svrha sam po sebi, nego je bio, prije svega, sredstvo za ostvarenje i postizanje nekog drugog cilja. Dva su ključna povijesna trenda koja su unijela dramatične promjene u radnu etiku i koja su uvjetovala pojavu modernog radnog društva kakvog danas poznajemo, a u kojemu je rad postao svrha i cilj sam po sebi. To je najprije bilo uzdizanje doktrine protestantizma u 16. stoljeću koja je u radnom naporu vidjela siguran put u obećavajući zagrobni život te nastanak industrijskog

društva na Zapadu u 19. stoljeću s discipliniranim radništvom i ambicioznim poduzetnicima u prvom planu.

Kako je profitirao dj John Peel?

Stalno se eksperimentira sa smanjenjem radnog vremena i sa snižavanjem radnog opterećenja i obećavajući rezultati, zapravo, rijetko kad izostaju. Kad je lijeva koalicija francuskog premijera Lionela Jospina 2000. godine uvela 35-satni radni tjedan za sve radnike primijećen je pad nezaposlenosti i smanjenje rodne nejednakosti. Kad je britanska konzervativna vlada Edwarda Heatha 1974, suočena s kroničnom redukcijama struje, a koja je pak bila posljedica međunarodne naftne krize i brojnih rudarskih štrajkova u Britaniji, bila prisiljena uvesti trodnevni slobodni vikend, primijećen je, između ostaloga, porast prodaje pribora za pećanje, porast broja upisanih tečajeva iz golfa, a u ta dva mjeseca koliko je dotična mjera trajala, čak je i slušanost, i inače vrlo popularne radijske emisije na BBC-ju "John Peel Session", trostruko povećana. Čak su i naši zakonodavci, a sve zbog krize s koronom i pokušaja da se sačuvaju radna mjesta, nedavno odlučili u nekim važnim granama domaće industrije sufinancirati jedan dodatni slobodni dan u tjednu, što će za posljedicu imati više slobodnog vremena za domaće radnike.

David Graeber je jednom opisao svoje iskustvo sa životom u bitno manje radno intenzivnom društvu kakvo je madagaskarsko. "Ljudi će sasvim sigurno lako osmisliti što učiniti sa sobom, samo ako im ostavite dovoljno slobodnog vremena. Jednom sam živio u selu na Madagaskaru. Tamo je postojala vrlo kompleksna društvenost. Ljudi bi se motali po kafićima, ogovalali jedni druge, ljubovali, koristili se magijom. Posrijedi je bila jedna vrlo složena dramaturgija života – to je vrsta društva koja se može razviti samo onda kad imate dovoljno vremena. Njima sigurno nije bilo dosadno!" Međutim, da stvar može biti ne samo frivolna, nego i vrlo kreativna, čak i u društvima u kojima je inače jako prisutna *probiznis* ideologija i u kojima je radno opterećenje i inače veće, kao što je to slučaj sa zapadnim društvima, dakako, pod uvjetom da se odnosi rada i odmora

promijene u korist slobodnog vremena, opet nam govore riječi Davida Graebera. "Poratne godine, kada su ljudi manje radili i kad je bilo lakše doći do nekog prihoda, proizvele su *beat* poeziju, avangardno kazalište, 50-minutna bubnjarska sola i svu onu veliku i značajnu britansku pop glazbu – dakle, sve same umjetničke forme kojima i za proizvodnju i za potrošnju treba vremena."

Periklovo doba u Hrvatskoj

Na Graebera i njegovu logiku i mi u Hrvatskoj vrlo se lako možemo nadovezati. Kad je u nas šezdesetih i sedamdesetih godina prošlog stoljeća, popustio jaki i intenzivni rad uvjetovan poslijeratnom obnovom, kultura je procvjetala. Tad su u ovim krajevima nastali svjetski i europski relevantni kulturni proizvodi kakva je recimo, Zagrebačka škola animiranog filma, koja je donijela i našeg jedinog Oscara, zatim Novi kvadrat, kao tada jedna od najintrigantnijih strip grupacija u Europi, zagrebački Muzički bijenale, Nove tendencije, zagrebačka modernistička arhitektura, itd. Doživjeli smo tada svojevrsno periklovska doba u kulturi, nešto što nikad ranije nismo imali, ali koje ni kasnije više nismo ponovili.

Na ovakve ne baš obećavajuće okolnosti vezane uz današnje uvjete rada, mnogi misle da model univerzalnog temeljnog dohotka naliježe "k'o keca na desetku". UDT se smatra od mnogih genuino demokratskim i egalitarnim projektom koji pojedincu omogućuje da predahne, promisli i osigura se od stalnih pritisaka trke za zaradom. Ili, kako je to novinar Paul Mason jednom prilikom kazao, tada se možete posvetiti "odgoju djece, pisanju poezije, možete se vratiti na fakultet da nastavite davno prekinuti studij, možete lakše pod kontrolom držati neku svoju kroničnu boljeticu ili možete jednostavno – egzistirati."

U svakom slučaju, ova je kriza prilika i za to da se konačno jednom za svagda napusti dosadašnji pretežni stav da postoji razlika između zasluženog i nezasluzenog siromaštva, pa ovi potonji imaju pravo na socijalnu pomoć, kao i to da se ostavi iza sebe zabluda da je život bez siromaštva privilegija za koju se mora dirinčiti do smrti, a ne pravo koje svi zaslužujemo.

napisala: Irena Bosnić

Novinarski projekt Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize realizira se u okviru potpore novinarskim radovima Agencije za elektroničke medije.

Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

foto: Bože Ujević

mojzagreb.info

POVEZNICE:

ekonomija

gospodarstvo

Irena Bosnić

Irena Bosnić Kako je preobražaj rada doveo do ideje o UTD-u

irena bosnić Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize

Kako je preobražaj rada doveo do ideje o UTD-u

Kako je preobražaj rada doveo do ideje o UTD-u irena bosnić

kriza

Napad na slobodno vrijeme

osobni dohodak

Periklovo doba u Hrvatskoj

plaća

plaća radnicima

politička ekonomija

univerzalni temeljni dohodak

Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize

Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize irena bosnić

Univerzalni temeljni dohodak utd

PODIJELITE:

< PRETHODNA VIJEST

Statueta Noslonac Ivica
Propadala za 10 godina rada
CRVENIH NOSOVA

SLJEDEĆA VIJEST >

Obilježena 29. obljetnica HVU
„Dr. Franjo Tuđman“ i
promocija kadeta

Zagreb Portal

KOMENTARI

moja najbliža trgovina

web shop **SamSky.hr**

[Zagreb](#) / [Vijesti - Gradske](#) / [Politika](#) / Univerzalni temeljni dohodak između nezainteresirane države i nove krize - Kako je preobražaj rada doveo do ideje o UTD-u

ZAGREB

[Vijesti iz Zagreba](#)

[Vijesti iz Hrvatske](#)

[Vijesti iz svijeta](#)

[Blog Zagreb](#)

ZABAVA

[Horoskop](#)

[Galerija slika](#)

[Recepti](#)

[Karta plan grada](#)

OGLAŠAVANJE

[Impressum Zagreb info](#)

[Marketing agencija](#)

[Tvrtke - Firme imenik](#)

[Savjeti - PR](#)

POVEZNICE #ZAGREB

[povrat novca za prijevoz učenika](#)

[najveća maketa željeznice jugoistočne europe](#)

[goran blagus](#)

[transhistrria ensemble](#)

[nedjeljko pintarić](#)

[hajde da ludujemo](#)

